

Det kongelige danske geografiske Selskab.

 det femte Møde for Vinteren 1885—86 holdt
 Astronom *Pechüle* et Foredrag over „Geografi og
 Astronomi“, hvorpaa Cand mag. *Boëtius* holdt et Fore-

drag om „Lapland og Lapperne“, støttet til Minder fra
 en Rejse blandt disse.

Krakataus Udbrud i 1883.

Ved Cand. polyt. **V. Ussing.**

(Sluttet).

Det var Bølgerne, som anrettede al Ødelæggelsen. Jordskjælv af Betydenhed have ikke fundet Sted. Den stærkeste Bølge synes at være opstaaet omtrent Kl. 10, svarende til det Tidspunkt, da Vulkanen sank sammen; de tidligere stærke Bølgebevægelser maa antages at være fremkaldte ved de udslyngede Stoffer. Der er allerede nævnt et Bevis paa Bølgernes uhyre Magt; som et andet kan anføres, at der efter Katastrofen paa Stranden ved Anjer tæt ved det omstyrtede Fyrtaarn fandtes en vældig Koralblok, hvis Volumen maalttes til 300 Kub. meter, saa at dens Vægt kan antages at være mindst en Million Pund. Den Højde, hvortil Bølgerne ere løbne op ad Kysterne, har man ved Anjer, som ligger syv Mil fra Krakatau, fundet at være 115 Fod; Øen Sebessi, som var det mest udsatte Punkt, synes at være bleven helt overskyttet af Bølgerne. Hvor Sunda Strædet havde en større Bredde, gik Bølgerne ikke nær saa højt op; men de ere sporede ikke alene paa Kysterne af næsten alle de Indiske Øer, men, som det synes, over den største Del af Jorden; Verbeek har dog endnu ikke afsluttet sine Undersøgelser over dette Forhold.

Antallet af Menneskeofre angives officielt til 36,380 indfødte og 37 Evropæere; af disse blev kun en ringe Del begravet under Asken, alle de øvrige ere blevne et Offer for Bølgerne. 165 Smaabyer bleve fuldstændig, 132 delvis ødelagte.

Ligesom Havet kom ogsaa Luften i stærk Bevægelse; paa Skibe i Sunda Strædet har man saaledes iagttaget Variationer i Lufttrykket paa hen imod to Tommer i Løbet af kort Tid. Fra Batavia har man des værre kun Timeiagttagelser af Barometret; men ved at benytte Opgivelserne fra forskellige Steder og særlig ved Hjælp af de Forstyrrelser, som Luftbølgerne frembragte paa Gasregulatoren i Batavia, er det lykkedes Verbeek at beregne

Tiderne for de stærkeste Udbrud, som fandt Sted i Løbet af d. 27de Avg.; han finder: Kl. 5.³⁰, 6.⁴⁴, 10.² og 10.⁵². Det er bekjendt, at man ved Hjælp af de meteorologiske Observatoriets selvregistrerende Barometre har kunnet iagttage, hvorledes den store Luftbølge med Lydens Hastighed har forplantet sig flere Gange rundt om Jorden.

Efter Kl. 11 tog Vulkanens Virksomhed stærkt af, men den vedvarede dog endnu til den næste Morgen (d. 28de). Der foreligger mange Beretninger om yderligere fortsat Virksomhed; men de synes for det meste at bero paa Fejltagelser, fremkaldte ved de glødende Pimpstensmasser, som dreve paa Vandet, og i hvilke der ofte skete smaa Explosioner, eller ved de halv forkullede og endnu ulmende Træstammer paa Krakatau og de omliggende Øer — alt sammen i Forbindelse med Befolkningens stærkt ophidsede Fantasi. Sikkert er det kun, at der i nogen Tid efter d. 28de Avg. er kommet Dynd ud fra Vulkanen. Da Verbeek nemlig d. 17de Oktober besøgte Krakatau, fandt han to Dyndstrømme af meget fin mørkfarvet Aske, som begyndte omtrent 600' under Rakata's Top og slyngede sig ned ad Bjærget i en Længde af henimod 4000'; de fulgte de Render i Pimpstens- og Askelegene, som Regnen havde dannet, og vare altsaa yngre end de nævnte udkastede Masser. Endnu i Begyndelsen af 1884 har man af og til hørt underjordisk Larm ved Krakatau, men Udbrud ere ikke iagttagne.

Krakataus Udbrud hører til de største, som ere iagttagne i en historisk Tid; det har efterladt dybe Spor ikke alene ved sine forfærdelige Ødelæggelser, men ogsaa ved de Forandringer i Jordoverfladen, som det har frembragt. Disse Forandringer ere ganske vist overordentlig